

P. 11.151

PREOCUPĂRI DIDACTICE

REDACTIA : VIRGIL DOBRESCU, profesor
STRADA PETRU-RAREȘ, — PIATRA-NEAMȚ

SUMARUL :

Comunitățile de muncă	Ion Dragan
Plan de lecțiune	Nicolae Ploscaru
Problema biologică a societății omenești	Victor Savin
Aspecte ale poeziei lirice	Victor Țaranu

* * *

Recenzii : I. C. Petrescu. Școale de experimentare de N. Arhip.

Cronica : Fiziognomonla și educația copiilor ; Cursuri de informații pentru studiul individualității ; Manualele didactice de M. Cojocaru ; Grija de gospodăria săteanului de N. Arhip.

Revista Revistelor : Sociologia românească, Revista generală a învățământului, Vremea școlii, Revista Fundațiilor Regale, Insemnări ieșene de M. Cojocaru.

Abonamentul pe un an este de 100 lei, iar un număr 10 lei.
Pentru elevii școalelor normale, abonamentul este de 80 lei anual.
Pentru Domnii colegi cari vor să se considere membri fondatori ai revistei, abonamentul începe de la 200 lei.

Revista apare lunar. Toți abonații primesc la sfârșitul anului o copertă pentru legatul celor 10 numere, cari vor apărea în fiecare an și un index bibliografic al întregului an.

Primim cu plăcere colaborări din partea Domnilor colegi — profesori și învățători — bine înțeles dacă lucrările Domniilor lor se încadrează în programul revistei noastre.

Articolele nu vor fi mai lungi ca opt pagini de un sfert de coală de scris și vor fi scrise citeț pe o singură pagină.

Manuscrisele nu se restituie.

Schimbul de reviste, manuscrisele pentru revistă, cărțile pentru recenzii și orice corespondență privitoare la redacție, se vor trimite pe adresa: Virgil Dobrescu, profesor Str. Petru-Rareș, Piatra-N.

Toată corespondența privitoare la administrația revistei, precum și plata abonamentului se vor adresa: Petre Butnaru, institutor Str. Ed. Mirto 68.

Rugăm stăruitor să ni se achite abonamentul. Cei cari au primit 7 numere ale revistei au o datorie morală să facă aceasta.

Comunitățile de muncă

(urmare)

Prin urmare nu e temere de o libertate prea exagerată nici pentru profesori nici pentru elevi, — mai ales de o libertate anarhică, de un consimțământ, care să saboteze o operă.

E mai degrabă libertatea și consimțământul flămândului, care deabea așteaptă să i se îngăduie a lua loc la masă.

Directivele prevăd chiar dintru început că „noua repartizare a materialului de cunoștințe și activități pe cei 8 ani ai Școlii Normale“, — subînțelegând și Comunitățile de muncă, — se propune ca o experiență.

Și „pentru ca această experiență să poată aduce lămuririle și orientarea așteptată, trebuie aplicată în condiții optime.“

Să ne fie îngăduit a da expresiune îndoelii noastre asupra posibilității de realizare a acestor condițiuni.

Condiții optime pentru o atât de avansată experiență înseamnă :

a) Mărginirea experienței la câteva așezăminte selectate de Minister, ca îndeplinind un minimum măcar din condițiile pe care le cer „școlile noi“ descrise în unul din numerele precedente ale acestei reviste.

N'avem idee dacă dintre școlile normale pornite din minunatul gând constructiv al d-lui Dr. C. Angelescu, îndeplinește careva acest minimum de condiții realizat în așezământul lui Cecil Reddie de la Abbotsholme sau în cel dela Roche al lui Demolins, sau poate în vreunul din admirabilele școli noi ale lui Herrmann Lietz, Gustav Wynecken, Stecke sau Hayn ?

Nu știm câte construcțiuni pavilionare în mijlocul fermelor adăpostesc profesorii și elevii înlesnind atmosferă de familie atât la muncă, cât și în celelalte manifestări ale vieții așezământului.

Știm însă că ideea acestui mare om al școlii românești înspre acest fel năzuiește.

Știm de asemenea că adversități nejustificate de instinctul sănătos al societăților viabile, pun de un șir de ani în afară de dreptate corpurile didactice, creindu-i condiții inferioare de viață, lucru ce nu poate sprijini

dezideratul cu nuanță imperativă al directivelor, care prelinde ca profesorul să se dea cu entuziasm activității suplimentare din Comunitățile de muncă. Căci nu entuziasm naște vitregul tratament care plătește mai puțin de cât e drept și exige muncă suplimentară pentru acest preț. Iar Comunitatea de muncă cere neprecupețire de timp, uitare de sine și cufund în opera creatoare.

b) Chiar dacă s'ar afla în ființă fericitele așezăminte cari ar putea să stea drept cadru importante și vastei experiențe, mai lipsește ceva pentru realizarea condițiilor optime amintite și anume :

Mobilizarea în aceste instituțe pentru tot timpul cât va dura experimentul a celor mai de elită forțe didactice, de care dispune școala normală.

Și în fine : *timpul*, care redus, cum pare, la un singur an, nu poate să dea nimic concludent.

După părerea noastră, abia 5 ani de muncă în condițiile cele mai bune ar putea da orientările așteptate.

* * *

În principiul Comunităților de muncă văd înfrunt întreg mănunchiul dezideratelor principiale ale școalei noi. Comunitate de muncă nu se poate gândi decât împreună cu un program minimal cu aptitudine și libertate, cu regionalism și centre de interes, conducere de sine și activism, cu toate atributele de inițiativă și spontaneitate.

Program minimal. Până în momentul în care scriem aceste rânduri, nu avem de cât directivele care anunță repetat prevederile așteptate ale unei programe pe care încă n'o cunoaștem.

Scurte indicații programatice anunță și ele acelaș lucru.

În condițiile acestea mă tem că lucrările ce se cer, vor fi lipsite de unitate și coordonare.

Totuși se cuvine să subliniem că nici odată până în anul acesta nu s'a acordat de Minister onoarea de a se lăsa Corpului didactic inițiativa atât în privința planului general de muncă, cât și în privința detaliilor de realizare.

Școala noastră și-a făcut datoria, căutând să fie la înălțimea încrederii ce ni s'a acordat.

În conferința de început de an, s'a stabilit de fiecare coleg planul activității pe un an de zile, atât la curs, cât și la Comunitățile de muncă, — plan care se urmează, fiind în curs de executare.

În ce privește Comunitățile de muncă, am meditat asupra structurii *grupei de muncă* și am găsit că ea ar trebui alcătuită în cadrul directivelor în chipul următor :

Să lăsăm elevilor libertatea de a se întruni în grupe după aptitudini fără deosebire de clasă.

„Elevii ultimelor clase și mai ales ai clasei VIII vor fi singuri, sau alături de profesori, călăuze pentru cei din clasele inferioare. Ei vor face lecțiile cu colegii lor mai mici pentru a se pregăti să înfăptuiască lucrările de maeștri, mai târziu ca învățători.“

Avem o minunată instituție, care ne va ajuta să realizăm grupa de muncă, după dezideratele pedagogice ale conducerii de sine:

Străjeria. Minunate începuturi de organizare ne semnalizează la *Sendricon*, revista Frângurele, editată de grupul de muncă constituit în Societate de cultură „C. M. Iancu“ de pe lângă Școala Normală „Al. Vlahuță“ Cf. Rev. Frângurele An. IX No. 75-76 Noembrie-Dec. 1935.

Numai că organizarea străjeriei va trebui să se adapteze scopului. Grupele de străjeri vor fi grupe de muncă.

Ele vor suferi în structura lor modificările cerute de alcătuirea grupei de muncă. Poate că vor trebui să fie mai mobile, trebuind să se primenească după activitatea ce trebuie s'o desfășure.

Lucrările ce se cer în comunități de muncă sunt foarte variate. Le vom înșira mai jos.

„In cursul școlărităței *toți* elevii vor practica aceste variate activități, fără a se exagera vreuna: în primii ani sub conducerea directă a profesorului care va fi altfel de cât în ora de clasă, mai târziu în Comunități de muncă, în care elevii *se vor ajuta reciproc*, și se vor elibera din ce în ce mai mult de o prea apropiată îndrumare a profesorilor.“

Iată o comunitate de muncă în care se realizează grupa de muncă, în grupa stăjerească: facerea cortului, facerea focului. Grupă de propagandă, care merge să ia parte la un cerc cultural.

Facerea unei hărți, a unui mulaj.

Echipele de muncă la fermă.

Echipele de gospodărie.

Echipele de înfrumusețare a clasei, școlăii.

S'ar putea naște obiecțiunea: În grupă se pierde individualitatea. În opera comună dispare trăsătura individualității. În construcția unui zagaz pentru apele care se scurg pe coastă și brăzdează terenul arabil cu șanțurile, mănând de vale sămănăturile, iată o problemă pentru un grup de muncă. Ce fac membrii grupului? Se sfătuiesc. Unul dă o idee, altul alta. Ce se are în vedere? Scopul comun: împiedecarea stricăciunii. Au venit. Se apucă de lucru.

În viață tot așa e.

În clasă e de făcut chipul satului în cutia cu nisip. Grupa de muncă ne rânduiește. Unul face din nisip dealurile altul drumurile și apele, altul casele din carton. Planul e însă comun.

Ce învață fiecare de aici? Învață să aplice în clasă metoda de lucru

a grupei de muncă. Clasa va fi pusă să lucreze la rândul ei sub conducerea unuia din cei care a colaborat la grupa de muncă de la școala de aplicație, alcătuită din normaliști, ulterior deveniți învățători.

O grupă de muncă la altoitul trandafirilor.

O grupă de muncă la desfundatul viei.

O grupă de muncă la țesutul vitelor, la îngrijitul porcilor.

În grupă învață fiecare membru, căci partea ta de contribuție publică înțelegerea și deci construirea în gând a părții celorlalți și invers.

Dacă unul strânge găteje pentru foc, nu însemnează că n'ar putea să și sufle în foc, ca să-l aprindă, lucru ce-l face tovarășul său cinchit din grup.

În grup membrii se stimulează și se întrec în a contribui pentru opera comună. Calitățile individuale se potențiază, specializându-se și trăind intens scopul comun.

Inițiativa și ingeniositatea fiecăruia sporește.

Așa cere viața, în casă, la câmp, în oraș, la țară, omul se integrează în grup. Trăește intens scopurile grupului și își pune toată râvna ca să contribuie cu partea lui la ajungerea acelor ținte.

Desigur recolta strădaniilor din grup revine, precum se și cade fiecăruia.

Așa d. p. rezultatul confecționării de material didactic care se exercită de fiecare clasă, înlesnește completarea colecției elevilor normalist, din ultima clasă, care trebuie să plece din școală cu tot materialul didactic necesar predării învățământului în școala primară unde vor fi numiți. Acest material n'ar putea fi confecționat în întregime în ultimul an de fiecare normalist din clasa VIII. Dealtfel colecțiile nici n'ar avea loc unde să fie păstrate în școală.

Sunt apologetul Străjeriei mai ales că ea ar putea coincide cu cadrul organizării după principiile conducerii de sine, dar și aici calc pe niște spini. În organizarea educativă a tineretului român concurează trei direcții, care tind să șlefuiască ființa acestui tineret: Străjeria, cercetășia și premilităria.

Lucrat din trei părți, nu se poate ca buruiana rea din apucăturile acestui tineret să nu fie plivită și vieața lui să nu fie îndreptată către idealul ce însufleștește neamul.

Normaliștii, viitorii învățători, sunt însuflețitorii străjei țării indiscuțabile. Ei vor organiza Stoluri de energii în școlile ce vor conduce.

Dar tot învățătorii vor fi și organizatorii cercetășiei fie că ea va fi ca o ellorescență a străjeriei fie că se va cultiva aparte. Deci cercetășia se impune și ea normalistului. Dar mai complicată apare situația unui director de școală normală, când premilităria îi confiscă, cu obligativitatea

strictă, trei sferturi din efectivul școlii, care trece direct în ascultarea organelor de comandă premilitară.

Școalele normale dau organizatori de subcentre rurale și deci e necesar să fie instruiți în acest senz.

Rezultatul inevitabil e, că la orice sărbătoare națională, elevii normali premilitari trecând în organizarea premilitară descomplectează și dezorganizează manifestările festive ale școlii.

Nu mai vorbesc de unii germeni de indisciplină ce se dezvoltă ca fruct neașteptat și nedorit al unor intenții cât se poate de respectabile.

Materia comunităților de muncă e expusă la pag 3 Anexa 1:

„Varietatele activități care s'ar dezvolta în orele libere de după amiază ar fi:

a) lecturi pentru cunoașterea celor mai frumoase opere literare și științifice și pentru formarea gustului de celit.

b) cântece și coruri.

c) lucrări de laborator făcute de fiecare elev: aparate ușoare pentru școala normală și cea de aplicație.

d) Conferințe în care să se dezbată probleme din viața satului, în legătură cu misiunea învățătorului în sat,

e) excursii făcute cu toți profesorii școlii în care fiecare profesor va găsi prilej de aplicații practice pe teren și în natură.

Vizitarea școlilor primare din regiune cu elevii claselor VII și VIII;

f) Sport și jocuri naționale.

g) Lucrări de gospodărie în școală: curățenie, mici reparații, îmbunătățirea clasei, îngrijirea florilor.

h) Ședințe igienice, în care elevii sub conducerea medicului și elev cl. VIII vor practica deprinderile igienice, îngrijind de aerisire, lumină caldă, igienă individuală.

i) Cercelășie și Străjerie cu varietatele lor rezultate în formarea disciplinei trușesti și sufletești.“

Adaptând la nevoile specifice ale școlii și fermei noastre categoriile de activități specificate mai sus, am alcătuit planul comunităților de muncă pe care l-am înfățișat la început.

Dăm acum spre edificare și câteva mostre de înfăptuire în cadrul planului trasat. Le spicuim din condica de procese verbale pentru comunitățile de muncă, care ființează conform directivelor, alături de condica de prezență:

P R O C E S - V E R B A L

Miercuri 6 Noembrie 1935 ora 3-5.

S'a ținut ședința comunității de muncă după planul fixat cu elevii clasei V-a.

1) Vieața Românelui oglindită în doine. Referent Monoranu, Grosu Ungureanu.

2) În ce împrejurare am ascultat o doină. Coreferent: Mihailescu V., Filimon Virgil, Ionescu, Pamfil.

3) Cum se împart doinele: Filimon Const., Albuș.

4) Cântecul doinei (voce) Zamfirescu.

5) Cântecul doinei (vioară) Dănilă.

6) *Lectură*. Subt munți, poezie citită de Tărăboanță din Al. Macedonschi

7) *Lectură*. Povestea Doinei de Russo, cetită de Turnea.

8) *Recitări*. Blestemul de Vasile Alexandri, recitat de Zegan.

9) *Lectură* din Cântarea României. Doina. Celire de Chișgoi.

10) Hora sub conducerea elevului Unjoreanu. S'au executat punctele dela numerile 1, 2, 3, 4 (cor) 5, 6, 9, 7 și 10.

Se începe pregătirea unei șezători cu cele mai reușite produceri.

Corelație cu muzica și educația fizică.

Prof. Victor Țaranu

P R O C E S - V E R B A L

Sâmbătă, 9 Noembrie 1935

Am făcut cu elevii școlii o excursie de jumătate de zi la schitul Draga. Excursia a fost condusă de subsemnatul, asistat de d-nii profesor Calin și Victor Țaranu, cum și d-nii învățători Cojocar și Arhip, dela școala de aplicație. S'a arătat elevilor importanța istorică și arheologică a schitului și obiectelor din interior. S'a insistat asupra arhitecturii și sculpturii bisericii, subliniindu-se caracteristica națională a sculpturii. S'a studiat geografic și botanic muntele Cozla și s'au făcut observațiuni asupra depresiunii Cracău-Roznov.

Prof. Victor Andrei

P R O C E S - V E R B A L

În cursul lunei Noembrie am ținut trei ședințe, comunit. de muncă, cu elevii claselor VIII și VII în care s'a insistat asupra necesității fișelor individuale. Aceste fișe au fost explicate elevilor și s'a procedat la examinarea medicală a elevilor împreună cu d-l profesor Dragan. S'a cerut elevilor de a complecta ei înșiși unele capitole ale fișelor, spre a le putea aplica la elevii de la școala de aplicație, lăsând capitolele pur medicale pt. examenul medical.

26 Noembrie 1935.

Dr. M. Enăchescu

P R O C E S - V E R B A L

Luni, 2 Decembrie 1935.

S'a ținut ședința com. de muncă. Au participat cl. VII și VIII.

- a) Alegerea de către elevi a unei bucăți corale model.
  - b) Analiza corului în trei voci ales de elevi.
  - c) Nuanțarea corului.
  - d) Dirijarea corului. Dirijează elevii Hodoroștea și Teodorescu D.
- Prof. Gh. Dimitriev**

P R O C E S - V E R B A L

Astăzi Joi, 28 Noiembrie 1935.

Subsemnatul am executat cu elevii străjeri ai cl. I-V următorul program: a) organizarea pe cuibușoare, cuiburi, pâlcuri și stol, cu alegerea comandanților. b) Mișcări și exerciții de ansamblu. c) Marșuri. Ședința a durat dela 3-5.

Ajutor Comandant al Stolului, I. Arnăutu

Astăzi 29 Noiembrie 1935.

Subsemnații I. Dragan, Virgil Dobrescu, Victor Andrei, N. Stoeneșu și G. Calin am procedat la fixarea obiectului comun. de muncă la cl. VII și VIII și la modalitatea de acțiune.

De comun acord am hotărât ca la aceste clase Vinerea d. a. să se întreprindă cercetări monografice după planul întocmit de seminarul de sociologie etică și politică al Universității din București de sub președinția d-lui profesor Gusti.

Am mai hotărât să se înceapă cu studierea societății din punctul de vedere al cadrului, fixându-se pentru fiecare profesor cadrul potrivit specialității sale:

1) Cadrul cosmologic d-l V. Andrei, 2) Cadrul biologic d-l G. Calin și Dr. M. Enăchescu. 3) Cadrul psihologic I. Dragan și V. Dobrescu. 4) Cadrul istoric N. Stoeneșu.

În această ședință s'au dat elevilor îndrumări generale asupra importanței cercetărilor monografice, lămurindu-se problemele în legătură cu acestea.

Virgil Dobrescu, Ioan Dragan, Victor Andrei

P R O C E S V E R B A L

Subsemnatul cu elevii clasei VIII am aranjat cum trebuie să se completeze aparatul de dilatare lineară a corpurilor solide (metal).

M. Ionescu, C. Teofănescu

În cadrul Com. de muncă cu direcție artistică s'a făcut repetiția piesei de dafini de crăciun „Măscătești“ cu M. Cojocaru, autorul piesei, și subsemnatul.

Dir. Ioan Dragan

6 Decembrie 1935

Cl. VIII. Lamartine. Aglaea Ioan.

9 Decembrie 1935 orele 3-5.

Cu elevii clasei VII s'a ținut șed. Com. de muncă cu următorul program :

1. Valoarea artistică și documentară a poeziei noastre poporane
Referenți Ciubotaru, Iremia Gh.

2 Cum s'a născut și s'a dezvoltat poezia poporană Conferenț A Vasiloaiei.

3. Cele mai vechi mărturii despre produsele poporane Conferenți Fulger, Ghioc.

4. Seara, poezie de St. O. Iosif, *lectură*.

5. Alexandri, marele meșter al versului poporan și funcțiunea socială a producției poporane. Referenți : Fuciuc și Boșu.

6. Coruri poporane : „Ce stai bade tot pe prag“ sub conducerea elevului Munteanu.

7. Lecturi din produsele poporane după ținuturile românești, alese de elevi.

8. Dragoste de grai și vers românesc, compoziție de Neculau și Popa.

9. Contribuția ținutului Neamț la înzestrarea comorilor poporane
Referenț Pruncu.

10. Antologia prod. poporan ale satului natal, după publicații.

11. Colecții proprii.

12. Selecționarea cărților pentru biblioteca de curs primar.

13. Bibliografie : Poezia poporană studii de Al. Russo, V. Alexandri, C. Negruzzi, Al. Odobescu, B. Delavrancea, T. Maiorescu. 2. Istoria dreptului românesc de I. Peretz, 3. Viața păstorească în poezia poporană de O Densușeanu.

S'au dezvoltat și s'au discutat punctele : 1, 2, 3, 4, 5, 6. Partea doua s'a amănat pentru ședința următoare.

Prof. Victor Țăranu

În ceea ce privește aplicarea comunităților de muncă în școala primară, pe lângă sugestiile ce rezultă din studiul nostru, recomandăm cu toată căldura experiența făcută la Blaj de d-l T. Cocișin și publicate în revista Răsai Soare, ca organ al școlii de experimentare ce o conduce cu vrednicie semnalată printre alții și de d-l Inspector general C. Stan.

Ioan Dragan

Ca bibliografie aș recomanda :

1. Directivele generale ale Minist. Instrucțiunii pt. școlile normale 1935.

2. Albin Jakiel Le travail par équipes dans l'école — Bureau International de l'Education Rue des Maraichers 44. Genève.

3. Le travail dans l'école, conformément au plan d'Jena par Prof. Peter Petersen.
4. Roger Consinet — La Methode Consinet.
5. Jean Piaget · Observations psychologiques sur le travail par équipes.
6. I. C. Petrescu. Școala de experimentare.
7. I. Dragan. Dușmanul nostru, copilul.
8. Rásai Soare, Blaj.

PLAN DE LECȚIUNE

Clasa IV și V

OBIECTUL : Geografia.

SUBIECTUL : Anglia.

MATERIAL DIDACTIC : Harta Europei (fizică și politică), Anglia fizică-modelaj, harta fizică-economică și politică a Angliei.

Albume de fotografii cu vederi din Anglia, mărci poștale, obiecte ș. a.

I. Fond apercceptiv : Cunoștințe generale despre Europa și celelalte țări de pe acest continent, Anglia fiind ultima țară neînvățată de elevi.

Cu cine se mărginește Europa spre Vest? R. O. Atlantic. (Se arată la hartă). Ce insule sunt în această parte a Europei? R. Britania Mare Irlanda și. a. Șiși voi cine stăpânește aceste insule? Dacă nu știe nici un elev, le spune propunătorul și anunță lecția nouă. Copiii pregătesc caietele și creioanele.

II. Anglia stăpânește — în Europa — insulele : Britania Mare, Irlanda, grupurile ins. Hebride, Orcade și Shetland (se arată toate pe harta Europei), cam vreo 900 ins. la un loc.

Așezare. Unde este așezată Anglia, față de țara noastră? R. spre Vest. Așezarea ei în mijlocul apelor oceanului este foarte bună pentru siguranța statului și pentru comerț.

Intindere. Suprafața ce ocupă toate aceste insule este de 315.000 Km.². Cum este față de țara noastră? R. Puțin mai mare.

Margini. (Se scot dela elevi). Anglia se mărginește spre Nord-Vest cu Oc. Atlantic; spre Est cu M. Nordului; spre Sud cu M. Mănecei. Elevii arată pe hartă mările din jurul Angliei.

Propunătorul atârână pe perete harta Angliei mărită, 50/40 cm. Acum să desemnăm și noi Anglia! Propunătorul desemnează pe tabelă, iar copiii pe caiete. Se desemnează întâi Britania Mare, apoi Irlanda și însfârșit celelalte grupuri. Propunătorul trece printre elevi și observă cum desemnează

fiecare. Însemnăm acum mările și oceanul. Între ins. Irlanda și M. Britanie se află marea Irlandei.

Se reproduce partea întâia a lecțiunii.

Relieful. Propunătorul prezintă modelajul și face intuiția reliefului, spunând și numele munților: M-ții Scoției, Grampiani, Cheviot și Penini. Se arată apoi munții și pe hartă și se desemnează. Restul pământului e deluros și șes. Munții Angliei abia ating 1000 m. înălțime.

Se reproduce relieful, arătându-se munții pe hartă.

Clima și apele. Clima Angliei este oceanică, cu umezeală multă, ierni blânde și veri potrivite.

Curentul Golfului — dinspre America — favorizează acest ținut. Fluviul cel mai însemnat este Tamisa, cu o gură largă și apă multă ¹⁾. E foarte bun pentru navigație. Celelalte ape sunt scurte. (Se arată pe hartă Tamisa și se desemnează).

Producțiuni. În Anglia se cultivă cereale, dar nu ajung să hrănească toată populația. Se mai cultivă cartofi, sfeclă de zahăr și. a. Dintre animale se cresc: oi (în pășunile depe munții Cheviot) cu lână foarte bună, cai iuși și porci de rasă.

Din pământ se scoate: zinc, aramă, cositor, dar mai ales fier și cărbuni de foarte bună calitate.

Industrie și comerț. Anglia e renumită pentru industriile ei. Are fabrici de țesut ștofe, pânzeturii și mălăsuri; metalurgii în care se lucrează tot felul de lucruri, dela ac și penișă, până la cele mai mari mașini. Se construiesc vapoare și aeroplane, etc.

Anglia face negoț în lumea întreagă.

— Se reproduce: clima, apele, producțiunile, industria și comerțul.

Locuitorii. După ținuturi se împart în: Englezi, Scoțieni și Irlandezi. Cu un singur cuvânt se numesc Englezi. Ei sunt în număr de peste 50 milioane de suflete. La înfățișare sunt înalți, blonzi și cam posomorîți. Sunt însă foarte hotărîți în acțiunile lor. Iubesc învățătura, călătoriile și sporturile. Englezii sunt de vișă germană. Cei mai mulți sunt de religie protestantă-anglicană. În Irlanda sunt și mulți catolici. Englezii se ocupă cu pescuitul, cu industria și comerțul pe apă. Ei sunt „tăpânii mărilor“. Majoritatea locuitorilor trăiesc în orașe.

Orașele. Londra, cu o populație de c-ca 8 mil. locuitori este cap. Angliei, port pe Tamisa și unul din cele mai mari orașe din lume.

Edimburg, oraș mare în Scoția. Ne amintește de origina M. S. Regina Maria a României, fostă principesă de Edimburg.

Dublin e cap. Irlandei. Birmingham, Sheffield, Manchester, Glasgow sunt

1) Se vorbește despre flux și reflux.

mari orașe industriale. Liverpool este al doilea port după Londra. (Toate orașele se arată la hartă și se înseamnă pe tabelă și caiete. Se reproduc apoi de elevi.

Formă de guvernământ. Anglia e regat.

Se reamintește despre Regele George V dispărut de curând și despre personalitatea M. S. Regelui Eduard VIII, al Angliei.

Legăturile cu România. Familiile regale ale Angliei și României se înrudesc. Țara noastră are raporturi de strânsă prietenie cu Anglia. Noi aducem din Anglia: ștufe, mașini și alte materiale și dăm în schimb: cereale, petrol, cherestea etc.

III. Se face o reproducere generală prin întrebări, arătându-se și la hartă de către elevi, tot ce s'a învățat.

IV. Se face apoi o comparație cu țara noastră în ceea ce privește: așezarea, întinderea, clima — (țara noastră cu cer senin, iar Anglia cu ceață veșnică), numărul locuitorilor, cultura, ocupațiile lor, etc.

V. Se fac lecturi particulare despre Londra, Tamisa, viața și ocupațiile locuitorilor. Se arată albumul de fotografii reprezentând diferite aspecte din Anglia.

Se fac călătorii imaginare din România în Anglia pe apă, pe uscat și cu aeroplanul.

Acasă elevii, vor desemna o hartă frumoasă a Angliei și vor învăța bine tot ce s'a vorbit în această lecțiune. La lucrul manual se va face și modelajul Angliei de către elevi.

Nicolae Ploscaru

inv. Buhuși

Problema biologică a societății omenești

În nr. 2 al acestei reviste arătam în ce măsură mediul natural este o condiție a existenței societății omenești. Acum vom arăta cât se poate de scurt și simplu în ce constă o altă condiție a acestora și anume *omul*.

Se înțelege, cred, că de calitatea fizică și sufletească a lui, depinde și trăinicia și valoarea culturală a grupului social. Întrebarea este în ce condițiuni, omul este cel mai bun element pentru cea mai ideală societate?

Răspunsurile sunt variate și aici. Unul din ele merită o mai largă înfățișare și discuție, întrucât urmările lui, în cazul când e acceptat — și este în unele locuri acceptat — sunt extrem de grave pentru raporturile internaționale politice și economice,

Iată-l. O societate ideal dotată, capabilă de a crea valori spirituale și materiale superioare și durabile, trebuie să fie alcătuită din indivizi de acelaș sânge, adică aceeaș rasă.

Unde nu există sânge comun, nu există societate viabilă. Așa gândesc Gumpowicz, Chamberlain, Ploetz, Woltman, Rosenberg, Hitler etc.

Ce este o rasă? „Este totalitatea indivizilor asemănători, cari descind din strămoși asemănători, dau naștere la urmași asemănători și cari reacționează la fel în aceleași împrejurări“ (Ploetz).

Cum strămoșii și modurile de reacțiune sunt variabile, urmează că și rasele sunt mai multe.

Problema numărului raselor. Câte sunt și după ce criterii le deosebim? Nici aici nu este un singur răspuns.

În ce privește numărul s'a ajuns până la 200 de rase de oameni. Numărul lor însă depinde de criteriile după care le deosebești.

Indicele cefalic. Retzius propune să deosebim rasele după forma craniului, sau mai științific, indicele cefalic. Dânsul găsește 3 forme fundamentale:

- a) *dolichocefali* cu capul lungueț, având indicele cefalic cel mult 80 și puterile sufletești cele mai bogate și dezvoltate;
- b) *brachicefali* cu capul patrat, având indicele cefalic peste 85 și puterile sufletești cele mai reduse;
- c) *mezocefali* cari au forma craniului între celelalte două, indicele cefalic între 80-85, iar puterile sufletești mijlocii.

Tioul dolichocefalicului este Englezul, iar al brachicefalicului Turcul.

Criteriul acesta nu-i infailibil. Negrii sunt dolichocefali, iar Kant, marele filosof german dela sfârșitul sec. 18, Leibniz, filozof german din sec. 18, Rafael, marele pictor italian, au fost brachicefali. Deci chiar în interiorul unei rase considerate spre ex. dolichocefalică, găsim indivizi brachicefali sau mezocefali, ceea ce e și mai rău¹⁾. S'a propus atunci un alt criteriu: culoarea pielii (Cuvier și Gobineau) și s'a ajuns la prea cunoscuta clasificare în *rasa albă, rasa galbenă, rasa neagră*.

Pentru știință ea nu mai prezintă interes, întrucât e lucru dovedit azi că pigmenții ce colorează pielea sunt în funcție de mediu. deaceia s'a mai propus în ultimul timp drept criteriu compoziția sângelui în care cantitatea de substanțe albuminoide este variabilă. Criteriul acesta al *indichelui sanguin* propus de Friedenthal, s'a aplicat și la noi de către D-l Dr. Gh. Popovici, care a analizat sângele a nu mai puțin de 12000 de indivizi din diferitele părți și naționalități ale țării noastre. Este interesant că Românii din regiunile muntoase din centrul Ardealului au indicele cel mai ridicat

1) P. Andrei, Curs de Sociologie generală.

(2,87) și că acest indice descrește spre șes. (1) Explicația este că indicele sanguin sau „biologic de rasă“ este în funcțiune de elementele etnice străine infiltrate. Concluzia este că nu există o rasă pură, neamestecată. Dar des pre asta vom mai vorbi.

Relevăm însă că nici acest criteriu n'a mulțumit pe toți oamenii de știință obiectivă. S'a căutat atunci să se alcătuiască o clasificare mixtă, folosind mai multe criterii și s'a ajuns de către Giddings la a stabili:

- 1) *rase etnice* bazate pe origine comună,
- 2) *rase glotice* bazate pe cultură comună, dar de origini diferite — aici s'ar clasifica rasa americană,
- 3) *rase cromatice*, bazate pe culoarea pielii și
- 4) *rase cefalice* bazate pe forma craniului.

Părăsim această problemă a criteriului de clasificare a raselor, fără un rezultat satisfăcător și unanim acceptat. Fapt rămâne că neamul omenesc nu e unitar și că strădania învățaților de a clasifica grupele componente este încă nerăsplătită. De ce? Pentru că există o permanentă circulație între grupuri și o permanentă asimilare de elemente străine în fiecare grup. Dar aceasta alcătuiește miezul unei alte probleme, anume a *purității rasei*. Partizanii concepției rasiste socot că rasele, acele sunt mai sănătoase și mai capabile de creație, care sunt mai ferite de amestecul cu alte rase, mai pure. Purismul rasist a existat cândva și în gândirea românească. Dimitrie Cantemir și apoi învățații ardeleni ai școlii latiniste susțineau că Românii sunt Romani curați, întrucât Dacii ar fi fost exterminați. Ba înă unul din ei, Petru Maior, crede că Românii chiar dacă n'ar fi exterminat tot neamul dacic, tot nu s'ar fi amestecat cu el din mândrie. Concepția aceasta este explicabilă ca armă de luptă împotriva acelor ce ne contestau latinitatea. Dar în luptă fiecare caută să lovească el mai tare, de unde exagerările de altitudine. Era aici un interes național.

Purismul rasist stă însă la baza unei concepții politice actuale: național-socialismul german, care urmărește îndepărtarea tuturor elementelor neariene, elemente socotite inferioare din punctul de vedere al însușirilor morale și spirituale. Este însă aici o întrebare? Există rase pure? Rasa germanică, ori chiar semită-evrească, sunt ele rase pure?

Profesorul universitar ceh Mattiegha dela Universitatea din Praga, în urma a îndelungate cercelări, ajunge la concluzia că între Germanii și Cehii din Cehoslovacia nu există deosebire nici ca înălțime (1,70 cm), nici ca formă a craniului (indicele 84,6), nici ca formă a nasului, nici chiar ca indice biologic, sanguin. Acelaș lucru cu Evreii, cari pot fi grupați în mai multe tipuri (E. Renan).

Dar oare o rasă pură este ea viabilă și capabilă de creație la înfi-
nit? Știm că crescătorii de animale urmăresc crearea de noi spețe mai
puternice, mai frumoase, prin încrucișare de rase deosebite și reușesc. In-
crucișarea deci în anumite condițiuni, nu duce la degenerare, ci dimpotrivă
la creșterea vieții și îmbogățirea ei. Să fie oare altfel la om? Suntem noi
Românii o rasă pură, cum susțineau latiniștii ardeleni? Nu. Elemente diverse
(Romani, Daci, Slavi, Turci, Greci etc.) și-au dat în decursul veacurilor de
conviețuire contribuția la formarea rasei românești. Și suntem noi oare
degenerați și incapabili de creație? Sunt oare Eminescu, Caragiale, Hasdeu,
Grigorescu, Iorga, Sadoveanu, Rebreanu, Ionel Brăteanu etc., elemente fără
valoare spiritua'ă și degenerate?

Rase pure nu există și în anumite împrejurări nici nu sunt de dorit.

(*va urma*)

V. Savin

Aspecte ale poeziei lirice.

Literatura unui popor oglindeşte, în bună parte, fenomenul social caracteristic vremurilor şi poate să deschidă totodată drumuri nouă, spre alte forme de viaţă.

Astfel, în operele consacrate ale scriitorilor noştri din trecut, vedem viaţa noastră românească — în marele ei manifestări, — cu revărsări de idei şi sentimente în care am năzuit şi la al căror foc sacru ne-am înălţat sufletul.

Un curent literar care se formează şi reuşeşte să străbată în adâncime totalitatea fenomenelor sufleteşti-sociale, reprezintă caracteristica unei epoci culturale a poporului. Aşa am cunoscut şi la noi un clasicism, un romantism şi un realism, aceste trei mari curente, sub imperiul cărora s'a dezvoltat literatura şi istoria; chiar ştiinţa şi, în genere, activităţile sociale în cadrul lor respectiv.

Cu aceste constatări, simţim nevoia ca să fim preocupaţi în chip atent şi stăruitor de literatura noastră, pentru că într'însa privim, doar, estelismul vieţii şi frumosul întrupat, care produce fiorul permanent al emoţiei artistice.

Privind aspectele literaturii actuale, este cu atât mai firesc să ne întrebăm asupra curentelor literare, care o călăuzesc, pentru a putea întrezări — în viitorul mai apropiat ori mai depărtat, — atât formele de existenţă, cât şi acelea de nouă creaţie a spiritului românesc în toate domeniile sociale.

Ne mărginim deocamdată numai la poezia lirică; la această poetică manifestare a variatelor sentimente omeneşti, direct exprimate de artist.

Dacă impresia multora, din aceia care se preocupă de aspectele lirice actuale, este că ne aflăm în plină nebulositate literară, nu este mai puţin adevărat, că lirica, în special, este predispusă să îmbrace şi hlamida cuvintelor împodobite cu mărgăritare de idei şi de sentimente, dar şi halna vorbelor brodate în cele mai ciudate arabescuri.

Poezii noştri consacraţi din trecut au izvodit în forme tot mai alese

incântătoarele priveliști ale naturii și au furnat în versuri nepieritoare profunzimi de sentimente, s'ăvînd divinitatea, patria și iubirea. (Alexandrescu, Alecsandri, Eminescu, Vlahuță, Coșbuc, Goga, Iosif, Cerna).

Problema vieții, fenomenul social, poetizarea concepțiilor filosofice, au înălțat lirica românească, prin geniul cunoșcuților artiști din trecut, care ne-au așezat pe treapta literaturii universale. Din icoanele naturii, din ortodoxismul nostru creștin, din ecoul gloriei trecute și din fiorul bucuriilor sau al suferințelor intime, marii maeștri pomeniți au reușit să creeze simfonia liricei românești.

Fără a rămânea numai în domeniul unor sensibile revărsări de sentimente, creatorii de artă au adâncit și problemele vieții contemplative, chinuitoare uneori, străbătute de duhul răsvrătirii altădată, reflectând la un trecut măreț sau năzuind în depărtate seninătăți filosofice.

În templul liricei românești s'au sculplat pe veșnicie imagini plastice, cu mistică originalitate ; idei înalte și sentimente adânci, după concepția etnică sau după lira plămuitoare de frumos și de emoții estetice. Chiar și poeții vizionari, stăpâniți de credința liricei misionare, se desprind din trecut ca umbre sfinte, ceea ce a făcut pe marele Eminescu să încheie partea I-a din Epigonii, cu versurile :

„Sufetul vostru un înger, inima voastră o liră
Ce la vîntul cald ce-o mișcă, cânturi molcome respiră,
Ochiul vostru vedea 'n lume de icoane un palat“..

Urișa personalitate artistică a lui Eminescu, care a creat cele mai desăvârșite capodopere ale poeziei noastre lirice, a eclipsat însă „combinația măestrită“ a vizionarilor din trecut și s'a eternizat astfel, ca un astru puternic strălucitor, pe firmamentul literaturii noastre aruncând înaintea scânteii, când pururi aprinse, când repede mistuitoare.

Din flacăra eminesciană s'au aprins lumini sacre în creațiile lui Al. Vlahuță, Panait Cerna și chiar în ale lui D. Zamfirescu ; precum și sfioase candelă, care licăresc în poeziile unor firi mai sensibile, ca : O. Carp și Traian Demetrescu. Alți poeți mărunți s'au mistuit la atingerea liricii eminesciene.

Dar inepuisabila fântână și varietatea pitorească a sufletului și a gliciei, de o sănătoasă seninătate sau de o profundă pătimire națională, și-au găsit cea mai minunată expresie în creațiile altor maeștri : Coșbuc, Iosif și O. Goga.

După lirica tezistă preeminesciană, am cunoscut la Eminescu lirica plină de freamăt a unor puternice emoții -- intelectuale de multe ori — pe care le deșteaptă farmecul naturii și al iubirii, în afară de subiect ocazional. (Și dacă ; S'a dus amorul) ; la fel, contemp'area pasivă și neliniștea

metafizică mai ales, care porcede din adâncuri psihice individuale (Melancolie; O Mamă); din sborul gândirii spre nemărginire (Luceafărul); din suflul colectiv al neamului său (Scrisoarea III-a, Doina); ori din răscolitoarele forme ale alcătuirii sociale (Inger și Demon; împărat și Proletar).

Plecând dela aceeași flacără eminesciană, Vlahuță cântă — în lirica românească — triumful vieții, deși vieala e plină de suferinți (Din Prag); Iosif cântă neliniștea interioară sensibilizată în expresive gingășii de simțire (Cântece), trecutul patriarhal (Patriarhale) și pulsul nou al avântului național (La arme!); iar Cerna, biruind durerea provocată de sentimentul răscolitor al iubirii, cântă dorul de viață (Șoapte) ca și Vlahuță; și fiorul de milă, ca ferment al armoniei național-sociale ducând spre afirmarea fericirii umane (Către Pace).

Toate producțiile marilor meșteri ai liricei noastre s'au încadrat în consacratele tipuri literare: romantismul (Alecsandri, Vlahuță); realismul (Eminescu); clasicismul (Alexandrescu, D. Zamfirescu, Coșbuc, Cerna), dar nu în mod exclusiv, căci poezii adevărați — prin însăși genialitatea lor creatoare — excelează și în alte domenii artistice, fără a se răvăși și fără a cădea în robia curentului literar, ori a se încarcera în poezia de cenaclu.

În perioada care se scurge dela 1830 până la 1916, deci aproape 100 de ani, lirica românească a trăit cea mai glorioasă epocă literară. Trebuie să remarcăm totodată, că, în tot acest interval de timp, împrejurrările erau cele mai vitrege, deoarece limba literară trebuia creată, pentru a se putea da un stil sufletului românesc. N'a lipsit nici critica cea mai ascutită a lui M. Cogălniceanu și a lui T. Maiorescu, nici atacurile veninoase ale lui Aron Densușanu și ale lui Grama; precum și tendințe literare opuse, cu reprezentanți care s'au risipit de fapt, plini de amărăciune.

Dornici parcă de o nouă imitație apuseană, așa cum fusesem la începutul secolului al XIX-lea, unii slujitori ai artei căutau alte direcții literare, fascinați de curentele moderne din ce în ce mai extremiste.

În Franța, între anii 1860-1900, se consolida școala parnasiană cu Leconte de L'Isle și Sully Prudhomme, ca o rețușare a romantismului, având un cult deosebit pentru formă și cântând cele mai gingașe sentimente ale tainelor inimii, cât și cele mai alese podoabe ale gândirii omenești.

Un nou curent, destul de vaporos însă, străbătu astfel literatura poezilor.

La noi, Alexandru Macedonski (1854-1920), fără voia lui, devine un reprezentant al școalei parnasiene. Zicem: fără voia lui, fiindcă, teoretic, Macedonski face apologia simbolismului, un nou curent literar care se

afirma ca o reacție contra parnasianismului. *Symbolismul* se apropie de natură, acționând prin imagini și senzație ca să producă o cugetare originală. Imaginea, deci, va face parte din concepție.

„Poezia viitorului — zicea Macedonski — nu va fi decât muzică și imagine, aceste două eterne și principale sorginți ale ideii“.

Dar pentru Macedonski, orice nou curent literar venea ca o armă, ce trebuia îndreptată mai ales în contra Junimiștilor „de școală germană“.

Orientându-se exclusiv spre literatura franceză, în care găsea și argumentul latin, Macedonski se afirmă ca maestru al unei școale nouă poetice și deschide un alt drum liricei românești, drum cu foarte multe ramificații ciudate, dar, uneori, și cu posibilități de creațiuni artistice surprinzătoare.

Dacă în *Noaptele* lui Macedonski simțim pe acelea ale lui Musset, cu deosebire că la poetul nostru năzuința spre ideal se prăbușește (Noapte de Decembrie), iar iubirea nu-i în stare să provoace înălțătoare poezie, în alte producțiuni, Macedonski prezintă într'un chip mai original, un tezism social recent, care se desprinde indirect din oglindirea mizeriei omenești, în millocul căreia fatal se găsește și mizeria artistului.

Această temă o mai găsim de alifel și în poezia lui Traian Demețrescu (Aquarele, Sensitive).

În poezia erotică, Macedonski descrie amorul nud și posesiv, — cele mai multe produceri fiind în limba franceză — prin care desvăluie sensualismul literar, după maniera lui Baudelaire din „*Les fleurs du mal*“.

Nereușind să provoace emoții înalte, poezia lui Macedonski este dominată de senzație și prin această însușire numai, ea oglindește un fenomen social al timpului, opus sau incapabil de înțelegere a idealului eminescian.

Nu putem nega însă și valoarea poeziei lui Macedonski, atunci când poetul se caută pe sine în singurătatea naturii feerice, ridicându-se prin contemplare deasupra suferinței (Noapte de Mai) sau răsfrângând cugetări înalte, prinse în simboluri (Rondeluri) prea colorate sau prea sonore uneori.

Cât timp Macedonski a înclinat și spre forme poetice clasice, a reușit să atragă spre sine pe D. Zamfirescu. Așa se explică unele analogii poetice ca, de pildă, în poeziile „*Sosesc*“ (Zamfirescu) și „*Se duce*“ (Macedonski).

Macedonski reușea, așadar, să întemeieze o școală literară cu discipoli mai mult sensitivi, decât emotivi și viguroși. Spre ex.: Ștefan Petică (Fecioara în alb); D. Anghel, poetul florilor; Iuliu Săvescu, V. Voiculescu, (Poezii, 1916); poeți, care, prin subtilitatea simțirii lor și a discretelor gingășii poetice, sunt atât de apropiați de școala parnasiană.

Ca adepți ai teoriei lui Macedonski, în direcția cultivării poeziei sim-

boliste și ca tipici reprezentanți ai simbolismului literar, îl avem pe I. Minulescu și Al. T. Stamatiad.

În pragul războiului de întregire națională, când în general gustul artistic era înfiorat de poezia creatoare a lui Șt. O. Iosif și Octavian Goga, poezie care se afirmă paralel și cu acțiunea semănătorismului lui Al. Vlăduț, G. Coșbuc și N. Iorga, se înregistrează o manifestare poetică destul de originală și surprinzătoare, reprezentată de I. Minulescu, (*Romanțe pentru mai târziu*, 1908; *De vorbă cu mine însumi* 1914) și Al. Stamatiad (*Din trâmbițe de aur*, 1910).

Inzestrat cu remarcabile însușiri poetice, Ion Minulescu, cultivând simbolismul, crează la noi poezia imaginativă, colorată și sonoră, grefată luminos pe idei sensibilizate. Cu deosebire al doilea volum, cuprinde poezii sugestive smulse din taina realității și construite în metafore de o vibrantă muzicalitate (*Glasul morilor*; *Cânta un matelot*) și pline de „vagi parfumuri“ (*Pastel mecanic*), depărtându-se astfel de magismul lui Macedonski, după cum se poate observa din următoarele fragmente:

Apei lui de prin ogradă
Prea domol curgând la vale,
Bolovani dintr'o grămadă
Japonezu-i pune în cale.

Glasul morilor de apă,
Glasul morilor de vânt,
Glasul morilor severe care macină

Romanța

Spumegată vrea s'o vadă
Împrejurul casei sale,
Apa lui, ce prin ogradă
Prea domol o ia la vale.

Zilelor de mâine,
Glasul dăător de pâine
Care 'mbracă 'n alb vestmânt
Năzuința și speranța,
Glasul morilor severe
Care 'ngroapă
Și desgroapă
De subț piatră-aceiași Cânt,
Glasul morilor de apă
Glasul morilor de vânt.

Și schimbând-o 'ntr'o cascadă
De consoane și vocale,
Uită-a vieții grea corvoadă,
Dând răsunset de cristale
Apei lui de prin ogradă.
(*Macedonski*, *Rondelul apei din ograda Japonezului*).

(I. Minulescu. *Glasul Morilor*).

În unele din poeziile sale dela început, dar mai ales în acelea apărute mai târziu (*Spovedanii*, 1927) Minulescu manifestă un materialism contemplativ sau transplantează misticismul erotic (atât de rafinat în *Romanța cheii*) într'o lume prea depărtată și bizară.

Chiar naturalismul său sensibil este proiectat în orizonturi fumurii.

Din lipsă de spațiu nu putem ilustra cu prea multă citate aspectele variate ale poeziei moderniste, fiind nevoiți să ne mărginim mai mult la restrânse caracterizări și trimiteri la volumele de versuri.

Ca o reacție contra modernismului exagerat, observăm că începe să se afirme curentul tradiționalist, cam diluat, dar destul de remarcabil prin moderațiunea ce o imprimă tendințelor extremiste în literatură. S'a întâmplat la noi cam același fenomen cunoscut în literatura franceză de pe la 1890 încoace, prin reacțiunea lui Charles Maurras contra divagațiilor poeziei moderniste.

Dacă unii maștri ai versului nou erau prea îndrăzneți în căutarea temelor și a formelor prea exagerate, discipolii acestora se arătau, unii mai moderați, alții mai excesivi. Astfel St. Petică, D. Anghel și chiar I. Minulescu sunt mai echilibrați decât Macedonski, pe când un V. Demetrius bruschează simțul religiozității (Canarul Mizantropului, 1916) și simțul pu-doarei (Fecioarele, 1925).

Dintre simbolisți, remarcăm pe Al. T. Stamatiad, care, stând sub influența lui Maeterlink sau a lui Baudelaire, face parte și din școala lui Macedonski, dar cultivă arta în afară de snobismul literar sensibil ori sensual:

Căci ochii tăi albaștrii ca zăările albastre

Ca visul, ca safirul,

Albaștri ca și marea,

Ai mei au fost!

Intr'inșii mi-am îngropat iubirea,

Mi-am îngropat chiar Arta;

În apele lor limpezi m'am îngropat,

Dar apele lor limpezi de-alunci s'au tulburat!

(Din „Mărgăritare negre”, 1920).

Sau:

Mi-e sufletul o creangă

Ce'n umbră vestejește,

Când te visez iresare

Și iarăși înfloreste.

. . . . .

Mi-e sufletul o noapte

C'un cer pustiu de ceață,

Când îmi vorbești, de-odată

Se face dimineață!

(Din același volum).

În 1923, poetul, care trebuia să creeze poate adevărata poezie simbolistă la noi, se reîntoarce spre izvoarele sfinte ale credinței creștine și ale dragostei de țară, cu volumul de poezii: Pe drumul Damascului.

Este într'adevăr și o simbolică pocăință poetică :

Ce plină de'nțeleșuri mi-apare-această vieață
 Și ce măreț spectacol e'n ori și ce flință ;
 Aceleași peisagii banale-efemere,
 Privirea mea le soarbe c'o sfântă bucurie,
 Un cântec de isvoare,
 Un freamăt de pădure,
 O rază dela soare,
 In suflet se revarsă
 Ca o mireasmă fină, suavă-adormitoare.

.....
 Fii lăudat

O, Doamne,
 Că mi-ai întins și mie paharul cu venin,
 Căci rătăceam de-o vreme stingher și fără vise
 Nema' crezând în vieață și'n brațul Tău divin!

(A mea ai fost).

Este o profesiune de credință pentru artă, o purificare artistică pe care o mai găsim la poeții, ce s'au ferit de ispita modei poetice și anume la D. Nănu (n. 1874); Mih. Codreanu (n. 1876); Corn. Moldovanu (n. 1883); Ion Pavelescu (1889-1924) și Ion Pillat (n. 1891).

Însângeratele vremuri ale războiului au odrăslit cântăreți ai graiului și ai stmțirii românești, pălmitoare pentru idealul cel mai înalt al întregirii naționale.

Versul lui Oct. Goga vibra mai departe în sufletul lui Mircea Rădulescu (Poeme eroice, 1915) și al lui Al. Mateevici, preotul militar basarabean și poetul erou dela Mărășești, care își dă vieața pentru patrie în 1917, profetizând venirea vremurilor senine ; iar pentru lirica națională dăruind minunata poezie *Limba noastră* :

.....,Limba noastră-i foc, ce arde	Limba noastră-i graiul pâinii,
Intr'un neam, ce fără veste	Când de vânt se mișcă vara ;
S'a trezit d'n somn de moarte,	In rostirea ei, bătrânii
Ca viteazul din poveste.	Cu sudori sfințit-au țara“...

Ortodoximul nostru, izvodit cu suspinele pământului, își găsea expresie în poeziile lui Nichifor Crainic (Darurile pământului, 1920 ; ale lui Alfred Moșoiu (Sufletul grădinii, 1920) și G. Gregorian (Poezii, 1920).

Nichifor Crainic se încadrează definitiv în lirica tradiționalistă autohtonă, pe când Moșoiu introduce în poezie și misterul mitologic ; iar Gregorian, resemnarea străbătulă de fiorul nemărginirii divine (Omul) sau de

suferința colectivă în drum spre marea biruință (Săracă fără bogată, 1936).

În același timp, un clocot de viață nouă, smuls din izvoarele pământului, din rodul muncii sănătoase și din nestematele folklorului nostru, începe să respire din poeziile lui Demostene Botez (Floarea pământului, 1920); Aron Cotruș (Neguri albe, 1920); I. Buzdugan (Miresme din stepă, Podgorii de aramă, 1922); și Adrian Maniu (Lângă pământ, 1924).

Demostene Botez cântă mai cu seamă priveliștile luminoase ale naturii (Dimineața) sau răsfârge „un ochiu de soare“ peste lanurile de grâu, într'un amurg sărac de vară (Amurg de vară). Aron Cotruș se îndreaptă „spre codrii uriași ai libertății, pentru a ieși la larg în grabă“ (Neguri albe) și desvăluie însușiri ale firii românești :

Eu m'am născut să dărui, să mă dărui
 Oricând și-oricărui
 Să mă clădesc arzând, să mă isbesc și să mă nărui ;
 S'aduc în casă-mi zarea, să'nalț pământu 'n cer
 Să dau și niciodată 'napoi să nu mai cer... (Mă știu).

Și, contopit cu pământul însuflețit de lupte și de soare, poetul înalță un imn vieții (Imn), având, astfel, multe analogii cu panteismul lui Cincinat Pavelescu (Poezii, 1911) și al lui Dragoș Protopopescu (Zvon de prefutindeni, 1921).

Aron Cotruș aduce în literatura noastră frământările sufletului transilvănean, după cum celălalt poet amintit, Ion Buzdugan, aduce mireasma stepei basarabene (Brumarul) și al podgoriilor de aramă.

Trebue să recunoaștem, așadar, că în aceste trei decenii ale secolului nostru, poezia lirică a năzuit spre un ideal artistic și oricâte motive de inspirație sau teme variate au fost manifestate, poezii au făcut totuși prea puține concesii extremismului literar, ținând mai mult pasul tradiției.

Simfonia eminesciană prindea noi acorduri în lirica urmașilor, care veneau să slujească în altarul înălțat Adevărului, Binelui și Frumosului. Era nobila tendință artistică pornită să creeze avânturi nouă, prinzând veșnicia în podoabele graiului strămoșesc.

Dar lumea după război era dornică și de un repaos mai distractiv. De aceea unele spirite poetice au fost ispitite să caute izvorul acestei liniști în căutarea plăcerilor trecătoare și foarte nuanțate, dând naștere la un fel de hedonism literar. (O. Densușianu).

De fapt, viața noastră s'a pornit spre desfățare și în celelalte direcții : economice, politice și spirituale. Nici morala nu a fost scutită de această înclinare spre slăbiciunea desfătărilor, formulându-se în concepția opiniei generale așa numita viață postbelică.

(*va urma*)

Victor Țaranu

RECENZII.

I. C. Petrescu. „Școale de experimentare“. Publicațiile Institutului Pedagogic Român 1935.

Regăsim și în această lucrare pe valorosul conferențiar de pedagogie socială la Universitatea din București, preocupat mereu de toate problemele pedagogice și de grija de-ași documenta cât mai bine lucrările D-sale.

În ultima lucrare, d-l I. C. Petrescu, reușește să dea posibilitatea aceluora cari se ocupă cu educația, de a se orienta sigur asupra școalelor de experimentare și fundamentarea pe larg a direcțiilor mai importante în școala contimporană.

Experimentul a devenit posibil, de îndată ce individualitatea umană s'a considerat ca făcând parte integrantă din natură.

Desigur însă, că din cauza complexității naturii omenești, cât și din cauză că pe orice copil l-am lua, nu poate fi obiect de experimentare în în măsura în care ar fi bunăoară o plantă, experimentarea în domeniul pedagogic va fi mai nesigură și mult mai grea.

Dacă facem o mică incursiune în trecutul pedagogiei, școalele de experimentare au un trecut îndepărtat. La toate programa și metoda erau absolut cu totul deosebite de ale școalelor de stat.

Trecutul și numărul școalelor de experimentare, vin ca argumente puternice în necesitatea lor acum când știința educației a luat o extindere așa de mare și când viața școlară a evoluat în aceeași măsură.

Timpul nostru, orice s'ar spune, rămâne extrem de prielnic ideii de experimentare, deși criza mare prin care trece atât școala, cât și acei care o slujesc, ne-ar face să credem un moment altfel.

Epoca noastră, care se caracterizează printr'un dezechilibru, printr'o tulburare care se întinde mereu și din care nu putem eși cu toate sforțările mari care se fac pretutindeni, determină fel de fel de încercări nu numai pe teren pedagogic, ci și pe cel social și economic, unde ele sunt chiar mult mai numeroase.

Nu putem să trecem cu vederea și asupra faptului că școala trebuie să răspundă nevoilor sociale ale statului. O nouă organizare politică,

un nou ideal social sau etic, nu pot să nu influențeze și asupra școlii.
 Dex. Școala fascistă și cea sovietică.

Sistemele noi formează trei tendințe bine distincte:

a) Unele cer o nouă organizare școlară, mai simplă și mai accesibilă aptitudinilor așa de variate ale elevilor;

b) altele se preocupă de programa și metoda după care trebuie să se facă educația în școală; c) iar altele se interesează de spiritul care trebuie să slăbănească în școală.

Clasificarea după aceste criterii ne ajută să ne orientăm cu mai multă ușurință în câmpul noilor direcții și a noilor școli de experimentare.

Școlile dela punctul a și b sunt parțial experimentale.

Sisteme noi de organizare școlară; a) sistemul Dalton, b) sistemul Winnetka, c) sistemul Mannheim; d) clase și școli speciale.

Toate aceste sisteme pleacă dela o constatare care a fost verificată de știință, că elevii chiar de aceeași vârstă, au puteri și aptitudini variate.

Școli noi din punct de vedere al programei și metodei.

Curențele aci sunt numeroase și variate.

Diracții pentru cultivarea centrului de impresie: a) clasele în aer liber; b) căminurile școlare; c) școala vieții; d) metoda regionalistă (care de fapt n'aduce nimic nou dacă ținem seamă de caracteristica școlilor în natură).

Diracții pentru cultivarea centrului de prelucrare.

S'a adus și aduce încă o critică foarte serioasă lipsei de organizare a materialului de cultură. Obiectele de studiu au fragmentat realitatea, care deși este veritabilă și complexă, e totuși unitară.

De aci formularea principiului „concentrării“ materiilor de învățământ preconizat de Comenius și înlocuit cu acela al corelației.

De câteva decenii avem și alte sisteme ca: metoda centrelor de interes, metoda învățământului integral și metoda complexelor.

Primele două sunt mai cunoscute, așa că ne vom opri mai mult asupra metodei complexelor care este aplicată mai mult în școala sovietică.

„Centrul programei îl formează munca omului, iar legat de acest centru condițiile ei: natura, care procură materialul și societatea, care organizează munca“.

Dex. Natura (anotimpurile anului). Munca (munca zilnică a familiei la țară și oraș). Societatea (Familia și școala).

Și în sfârșit în categoria școlilor, cari accentuează cultivarea centrului de exprimare, avem sistemul conducerii de sine și școala creatoare.

Școala activă, care reprezintă un mare curent în pedagogia timpului nostru, sintetizează toate direcțiile pedagogiei contemporane care se referă la metodă și programe, precum și la organizare.

Această școală nu poate încorpora și școlile după spirit.

Școlile după spirit: a) școlile individualiste și comunitățile școlare.

Mult și interesant material aduce d. I. C. Petrescu în legătură cu școlile de experimentare dela noi și mai ales din Germania.

Individual și social în domeniul pedagogic, școlile individualiste, comunități școlare, noi direcții în școala germană, noi direcții în școala românească, sunt capitole interesante și bogate în material informativ. Felul cum Germania înțelege să-și organizeze școala pentruca să corespundă nevoilor națiunii, precum și interesul mare ce se poartă acolo tuturor problemelor de educație și instrucție, fac ca aceasta să fie țara cu cele mai multe opere și reviste cu caracter pedagogic, precum și cu cele mai multe institute de experimentare cari se ocupă nu numai de programă și metodă ci și de materialul didactic.

La noi spune d. I. C. Petrescu, „în consfătuiri didactice, în articole de revistă, în lucrări pedagogice, s'au zugrăvit frumoase perspective noilor idei sau noilor realizări. Realitatea însă nu le-a validat.

Experimentarea a adus cel mult folosul de a preciza ideea și de a mări interesul pentru activitatea educativă. Pentruca toate inovațiile să se poată încorpora cu folos sistemului educația dela noi, este necesară întâi integrarea școlii în realitatea românească“.

Pentru cei cari simt în ei marele neastâmpăr de a cunoaște și de a realiza, cartea d-lui I. C. Petrescu le este un mijloc de documentare și un îndemn.

N. ARHIP

C R O N I C A

Fiziognomonía și educația copiilor. În nr. 54 al revistei „Le mois“ d-na Anne Osmont încearcă să ne arate o metodă de a cunoaște caracterul și toate posibilitățile spirituale și fizice ale oamenilor după trăsăturile feței. Ca să definească un om un „ensemble de possibilités“ se servește de numele unei planete, sistem pe care îl împrumută dela horoscopie și dela astrologie, ca fiind mai ușor pentru o sistematizare, iar pentru ușurința stabilirii tipurilor pornește dela cele 4 feluri de temperamente cunoscute în psihologie, împărțindu-i astfel: a) *limfaticii* — temperamente receptive pe cari cei activi îi cred moi, pentrucă nu reacționează cu ușurință — care în tipologia d-nei Osmont sunt „solarii“ și „lunarii“; b) *sanguinii* — tipurile afective și organizatoare — jupiterienii în viața socială, venusienii în artă; c) *nervoșii* — acei cari sunt în permanentă mobilitate — ce dau în lumea materială pe martieni, iar în cea spirituală pe mercurieni; d) *biliarii* (au atrabilaires) — acei cari teaurizează și ascund ceea ce câștigă cu sudoare grea — cu dispoziții spre cercetări intelectuale și meditație și cu o rezistență ineputabilă la lucru când e pământean (terrien).

1. **Solarul** (le Solaire) este svell. Are fruntea mare încununată de un păr creț și suplu, ochii perfect horizontali de culoare bleu-sable sau bagă cu răsfrângeri aurii, nasul e curbat și la semitique, buza superioară puțin ieșită înainte, barba conturată, însă fără vigoare, nodul lui Adam invizibil. În general e blond. Tipul clasic faraonic. E tipul celor inspirați, a

artiștilor în cea mai înaltă expresie, a celor predispuși spre studii, care preferă literile. Copilul solarian e nervos. Trebuie supravegheat în alimentație, ferit de băi încropite, de glumele răutăcioase și de flătări. Orice solarian, după felul cum ține capul pare un „poseur“.

2. Lunarul (le lunaire) rămâne toată viața un copil, cu aspect infantil. Fruntea o are mare și bombată, părul spumos și lins, fața pală cu tendințe spre buhăvire, ochii clari și eșiți înainte, nasul rotund și scurt, gura tot rotundă, cu buza superioară puțin avansată, barba perdată și rărită. Este debil. Copilul lunar are crize de conștiință care îl fac nervos și-l surmenează.

3. **Jupiterianul** (le Jupiterien) are figura rotundă. E blond, roz sănănatos. Va fi elev strălucit care nu se lasă întrecut de camarazi. Ii place să viseze. Se surmenează repede. Este Hamlet „gras et de soufflé court“.

4. **Venusianul** (le Venusien) este o fire delicată și fără caracter. Este copilul cel mai frumos, cu trăsăturile feței cele mai regulate, ochi à fleur de tete, ochi negri sau bleu deschis, nasul mic și puțin bârligat, gura cu buza inferioară puțin îngroșată și în barbă o gropișă. Acest copil este violent, voluptos și predispus spre senzualism. Va fi artist, muzicant, pictor. Se atașează muzicii sentimentale. Are nevoie de educație serioasă.

5. **Martianul** (le Marsien) are fruntea dreaptă și gata să se încarce cu riduri dela cea mai fragedă vârstă, sprâncenele și tâmplele pronunțate, nasul curbat, buze și gura cărnoasă și roșie, ochi căprui cu expresie sinceră, directă, vocea aspră și sonoră. E sportiv. Sînte nevoie de mișcare; mănâncă repede. Excelează în studii la desen, științe și gimnastică.

6. **Mercurianul** (le Mercurien) este cu fruntea perdată, nasul cu o bulbucătură, mai mult sau mai puțin pronunțată, la mijloc, gura mare, subțire și fără contur precis, barba uscățivă și eșită înainte. Tipul clasic este Voltaire. Mercurianul este abil la orice, are imaginație extraordinară. În discuție uzează de-o grimază variată. Este un pachet de nervi. Emotiv, fricos, predispus la tuberculoză.

7. **Saturnianul** (le Satounien) este brunet cu părul negru, ochi oblaci. Pare trist. Nasul lui este mic, subțire, ascuțit, gura cu colțurile în jos, gâtul lung cu nodul lui Adam prea conturat. Este un tip timid; pare tot posomorît. Este copilul care stă o jumătate de zi unde l'au lăsat părinții și privește pe camarazii lui. Senzibil le orice afecțiune, inteligent. Pedepsele îl împietresc.

8. **Pământeanul** (le Terrien) este omul de muncă, robace. Fruntea joasă, ochi mici, pomeții și fălcile ieșite înainte, barba prognată. Desvoltat fizicește devine boxeur, iar spiritualicește ajunge sculptor. Are apeliit formidabil. Pasibil de maladii.

Un tip pur nu se găsește în natură, dar fața influențează astfel:

I. Fruntea, sprâncenele, tâmplele: lume spirituală, studii, dispoziții.

II. Ochii, nasul, buza superioară: lume socială, afectivitate, relații mondene, caracter.

III. Gura și barba: fundament material, facultate de lucru.

Fruntea lunarului arată posibilități spirituale mari dar barba mică randament material minim; la pământean invers. Nasul palpitant și larg al jupiterianului arată bunăvoință, iar acela al saturnianului invers.

Consecințele practice ale d-nei Osmond, sunt ușor de bănuît, atât în educație cât și în raporturile zilnice cu oamenii.

Cursuri de informații pentru studiul individualității. Laboratorul de psihologie experimentală depe lângă Universitatea din București, organizează, sub conducerea d-lui prof. C. Rădulescu-Motru, în zilele de 15, 16, 17 și 18 Aprilie a. c., la facultatea de litere și filozofie, cursuri practice pentru studiul individualității școlarului român. Prelegerile și demonstrațiile au loc în amfiteatrele și laboratorul facultății și se adresează profesorilor, învățătorilor și studenților.

Vor ține prelegeri d-nii: C. Rădulescu-Motru despre psihologia infantilă și psihotehnica școlară; C. Petre Lazăr despre problemele pedagogiei practice moderne și antropometriei școlare; I. M. Nestor despre metodele practice în studiul individualității și C. Bontilă despre orientarea profesională în școală.

Vor fi prezentate, prin demonstrații, auditorilor fișa pedagogică, textul și profilul psihologic, observația și experimentul în pedagogie, măsurători, etc. și se vor vizita laboratoarele de cercetările psihotehnice

Inscrierile se fac, cu plata anticipată a taxei de 100 lei, la d. I. M. Nestor la laboratorul de psihologie experimentală a Univ. din București, str. Edgar Quinet.

Manualele didactice pentru cursul primar ar trebui să fie numai și numai pagini de antologie strânsecu grijă și oferite, ca un dar de sărbători, copiilor. Ar mai putea fi cărți de căpătii țăranului, care nu vede în cuprinsul gospodăriei lui nici o carte afară de acelea pe care învață copiii la școală.

Majoritatea lor însă sunt ca babele mumificate cu pălării și volanșe dela 48: cicălitoare, gata de ceartă cu toată lumea și înăcrite de dictoane și sfaturi moralizatoare; todeauna alături cu realitatea și cu câteva decenii în urma actualității. Erori grave, lipsuri condamnabile, tipăritură în condițiuni inferioare, ilustrații neclare, anapoda, lipsa discernământului în alegerea și aranjarea materialului. Se surprinde cu ușurință, de orice diletant în ale învățământului, graba și mântuiala cu care s'au alcătuit manualele didactice. Nu am văzut o carte de celire care să plece dela amănunte care plac copilului și țăranului și care să-i cultive, îndrumându-i până la știința aplicată ce este de neprețuit ajutor aceluia ce vrea să-și îmbogățească utilajul domestic. Cărțile de curs supraprimar mai ales ar putea să fie creștomășii din scriitorii noștri și-un bazar al vieții moderne. Deocamdată sunt de-o sărăcie culturală neînchipuită și cu materia pusă clate peste grămadă, fără niciun sistem, că în loc să lumineze pe celitor, mai rău îl incurcă.

Din cauza atâtor lipsuri ce le au cărțile de curs primar, din cauză că ele nu spun nimic, copiii le lasă, când vin dela școală, în trăistuța atârnată în cui și pleacă, bucuroși că au scăpat de ele, cu fluerul sau cu un cuțit cu care încrestează bețe, cu cârlanii și cu vifeii în ciairuri, iar țăranii le privesc ori dușmănos ori cu indiferență, pentru că au dat atâta bănet pe ele.

Situația manualelor didactice nu se va îndrepta însă până nu vor fi lucrate de specialiști, nu de diletanți și până nu vor oglinzi în ele viața țăranului, viața copilului, așa cum îi știe Dumnezeu, cu toate ale lor, până nu vor fi „dela lume adunate și iarăși la lume date“. Atunci nu vor mai fi simple articole de comerț, ci generatoare de viața culturală. **M. C.**

Grija de gospodăria săteanului. Lucrul spornic și cuminte a „echipelor studențești” inspirate din grija și înțelegerea admirabilă a Suveranului, ne-au dovedit cu prisosință care sunt mijloacele cele mai potrivite de a îndrepta lipsurile și răul de care sufăr gospodăriile sătenilor.

Din toate aceste lipsuri care cer o grabnică îndreptare acum când încă nu-i prea târziu, una apare în toată tristețea ei: neștiința săteanului de a se hrăni, de ași pregăti din aceleași materii prime, o masă mai omenească, mai bună și mai substanțială.

Ne bucură când vedem că exemplul „echipelor regale” este urmat și de alți oameni de suflet și cu drag pentru sat.

Ziarele ne-au adus mai zilele trecute o veste bună — rele ne duc destule. — Duminică 22 Martie a. c. a avut loc la Leordeni, solemnitatea închiderii cursurilor școalelor ambulante de gospodărie, care au funcționat la Topoloveni, Dobrești și în urmă la Leordeni. — Toate satele în jud. Muscel.

În „Curentul” din 27 Martie a. c. d-l Dragoș Vrânceanu găsea frumoase cuvinte de laudă și de înțelegere pentru rostul acestor cursuri, care „constituiesc o experiență directă de încercări, de luminare practică a țărăncilor gospodine, o școală spontană, naturală, răsărită din pământul nevoilor, verticală în efectele pe care le produce, posibilă de aplicat — dacă oamenii nu lipsesc — și n’ar trebui să lipsească zicem noi — în orice sat. — Pe baza unei comunități de muncă între conducătoare și elevile țărănci în acele zile ale săptămânii și anotimpuri în care țărăncile pot avea timp, școlile de gospodărie din Muscel, au putut da dovadă la finele fiecărei perioade de cursuri în ochii tuturor celor chemați să asiste la aceste solemnități, de un succes de învățământ deosebit”.

Fapte de acestea am vrea să avem ocazia să le relevăm întodeaunu; e singura politică constructivă și națională și de aceia inițiativa d-lui I. Mihalache o credem vrednică de amintit.

N. A.

REVISTA REVISTELOR

Sociologie românească, anul I nr. 1 și 2. Institutul Social Român de sub conducerea d-lui prof. univ. D. Gusti, cercetează de un deceniu, după o metodă originală, făurită din contactul cu realitatea rurală, satele noastre sub toate aspectele. Rezultatele s’au văzut în „Sociologia militans”, „Teoria monografiei sociologice” și Tehnica monografiei sociologice de Tr. Herseni și H. Stahl, în expozițiile documentare și’n filmele care sau rulat în capitală, iar de curând în revista „Sociologie românească”.

Prin această ultimă publicație Institutul Social Român urmărește răspândirea metodei monografice în rândurile preoților, învățătorilor, studenților și elevilor cari au contact frecvent cu satele. Deaceea publică articole de îndrumare teoretică și tehnică, prelucrări din materialul adunat de cercetătorii I. S. R., cronici despre acțiunile culturale și indicați bibliografice, chestionare pentru cercetările sociologice, studii despre viața satelor noastre, informații asupra acestei mișcări în țară și din străinătate.

Dacă ținem seama de faptul că nu poți culturaliza un sat până nu-l cunoști sub toate aspectele — și asta n’o poți face decât prin monografia

sociologică — și dacă mai ținem seamă și de faptul regretabil că învățătorul e lăsat în voia soartei în satul în care el vrea să răspândească puțină lumină, nu putem, credem, lauda și recomanda îndeajuns prietenul sincer și de folos ce este „Sociologia românească“ pentru cărturarii satelor. Dorim din toată inima să stea pe masa de lucru, alături de revistele de specialitate, a preotului și a învățătorului. Cu ajutorul ei satul nu mai este o enigmă pentru învățător, iar cărturarul nu mai este un naufragiat, un izolat în viața rurală.

Lipsa de spațiu ne obligă să nu cităm nimic din cuprinsul numerilor apărute pe lunile Ianuarie și Februarie. Dăm însă sumarul: Sociologia românească; Rostul monografiilor sociologice; Vecinătățile din Drăguș; chestionare pentru studiul vecinătăților; știri asupra anchetelor sociale străjerești, asupra Echipelor Regale; Invățămintele și perspective din munca echipelor studențești; Problema alimentației țărănești; Cununa din satul Șanț etc., etc.

Abonamentul anual este de 150 lei. Sediul revistei la Institutul Social Român, Piața Romană nr. 6, etajul III.

Revista generală a învățământului, anul XXIV, nr. 1—2. Cultura e luată obișnuit în două înțelesuri: informativă — când dă cunoștințe — și formativă, care formează și dezvoltă la maximum spiritul individului. S'ar mai putea defini prin adaptare și creație pe bază de adaptare, sau echilibru. O cultură formativă trebuie să aibă două elemente esențiale: individualismul și creația. Școlii îi revine rolul drojdiei de bere în aluatul pus la dospit. Cultura presupune personalitatea. Personalitate este orice om care își cunoaște munca și și-o iubește, este orice om creator de valori spirituale. Personalitatea este motorul civilizației moderne.

În „Cultură și personalitate“ defășoară din volumul „Educație și cultură“ de G. Antonescu discută aceste două laturi, care se confundă, a spiritului omenesc, pe plan didactic. Contribuțiile d-sale sunt interesante totdeauna, pentru că sunt puse la punct cu sistemă și erudiție. Ceiace ne scutește de recomandări.

D. I. Răducanu privește rostul școlii sub aspect economic în societatea modernă. Și d-sa remarcă că școala noastră dă multe, foarte multe cunoștințe, dar nu dă un îndreptar pentru viață, nu intră cu școlarul în actualitate. Școala trebuie îmbinată cu viața, spune d-sa. Și are dreptate.

D-na Petrescu Heroiu insistă asupra testelor ca metodă de selecție a elevilor, cu lucruri destul de interesante. Remarcăm „Correspondența interșcolară“ de Radu Petre și „Psihopatologia didactică“ de G. Aman. Sumarul bun și variat, ca totdeauna.

Vremea școlii, anul IX No. 1. O revistă care iese din comun, din toate punctele de vedere. Îngrijită, scrisă cu nerv și mai ales cu știință multă și cu cenzură. Sumarul e variat, divers. Îl dăm în întregime: Învățătorii și politica de Oct. Botez; Puncte de vedere de C. Cumpăță; Psihopedagogia absențelor de N. Vanghelovici; Formă narativă sau formă descriptivă? de C. Rollea; Un plan de lecție de citire de V. Tataru; Recenzii, cronică de V. Pavelcu, C. Rolea și Gh. Chirișescu.

Recomandăm cu insistență „Vremea școlii“ pentru lectură. E revista învățătorilor ieșeni și-i bună, bună într'adevăr.

Revista Fundațiilor Regale, anul III, No. 3. Eminescu este la modă.

I-se romanțează viața — „Luceafărul“, „Nirvana“ de Cezar Petrescu, „Mitte“, „Bălăucă“ de Eugen Lovinescu — și i-se închină o dunăre de studii și conferințe. Se spun multe lucruri noi, bune, care interesează, dar se comit și profanări față de acest îndrăgît de măruntaele naturii și geniu orcheștrant al graiului, profanări care ar trebui să mute în casele de sănătate o sumă de oameni cari s'au ocupat de starea lui fiziologică și spirituală. Câte nu s'au spus despre Eminescu! Mai ales despre dragostea lui. Ba că n'a iubit ca toată lumea, pentru că a fost un amoretz platonice; sau că a iubit, dar nu ca orice om ce-l întâlnești pe stradă, ci cu o patimă satanică, împătmită instinctelor. Dragostea lui Eminescu, dragostea care-i mânca din același blid cu fantezia lui halucinantă, trebuie pusă în legătură cu vremea, cu romantismul de-atunci, când fețele aruncau trandafiri legați cu panglicuțe roze pe chitarele ce suspinau în umbra balcoanelor, cu Freichutzul lui Weber, cu Hernani — știți chemările dese, melancolice, de corn — cu Vigny.

În „Erotica eminesciană“ d. G. Călinescu, un om care cunoaște și înțelege opera marelui poet, terestriizează această dragoste pe care unii o îngropaseră în furnalele lui Vulcan, iar alții o strămutaseră în stratosfera jongleriilor spirituale. Poetul este un static în dragoste, așteaptă agresivitatea femeii liliene, care-i factorul activ în atitudinile emotive. „Iubita lui este „Ingerul cu păru'n flori albastre care apare la fereastra unui castel în ruine, lui Mureșan, umbra îngerească cu același înțeles simbolic de beatrice, aducătoare de fericire paradisiacă, în împrejurarea de față de schopenhauriană quietudine prin artă, din Povestea magului călător în stele, sunt exponenții ai aceleiași salvări romantice, de data asta în spirit faustian.

Lipsește din opera lui Eminescu spiritualitatea propriu zisă, adică simbolizarea în femeie a ideii de mântuire, iar nota stăpânitoare este senzualitatea. Asta nu înseamnă însă că Eminescu e un poet monocord, că nu vom găsi în opera lui atitudini erotice sublimite de elementul carnal, efluvii de sentimentalism pur.

Foarte puțin îndreptățită este însă goana unora după aceasta din urmă, ca spre a spăla pe poet de unele mișcări necurate ale inspirației sale. Sensualitatea lui Eminescu e lipsită de orice josnicie și, întrucât ținem seamă de compunerile isbutite, formează materia liricei eminesciene celei mai înalte.

„Înr'adevăr, erotica lui Eminescu se bizuie pe „inocență“. Intimitatea eminesciană nu e analitică. Fiind elemente ale naturii aproape inconștiente de sine, cei doi iubii nu vorbesc și nu se întrebă“. „Amorul eminescian e religios și mecanic, lipsit de curiozitate psihologică, înăbușit până la uitare pe sine de factorul natural“. Ceeace dovedește că Eminescu nu a fost așa de pesimist cum mai cred încă unii autori de cărți didactice care s'au oprit cu lectura la criticile lui Maiorescu.

Pagini foarte frumoase scrie d. I. Petrovici despre „Padova“, cetatea cu Universitate din veacul XII.

„Padova, — scrie d. I. Petrovici — oraș cu străveche Universitate la care a profesat odăvă Galilei; cu numeroase biserici monumentale, gata să concureze Roma însăși; cu patronajul mistic al sfântului Anton, providența pruncilor și tovarăși lui Francesco d'Assisi, care-și revărsa sfânta lui milă și asupra dobitoacelor necuvântătoare, — Padova aceasta, plină de amintiri și opere de artă ieșite din mâna meșteră a lui Giotto sau Donatello,

este, ca arhitectonică exterioară și impresie de ansamblu, o vasală a Veneției, așa zice o Veneție terestră. Aceiași construcție specifică a ferestrelor, aceleași arcade, aceleași portiere roșcate sau castanii“.

„În interiorul Universității își arată două trei săli de valoare istorică. Una cu zidurile pline de embleme, ale tuturor caselor nobilitate — autohtone și streine — care au furnizat Padovei, la diferite epoci, studenți și rectori, lămurindu-se că pe vremuri rectorii nu se alegeau dintre profesori, ci pare-se tot dintre studenți. La o margine a aceleiași săli împodobite, un fel de tribună primitivă — ai zice o improvizație de circumstanță — cu o puzderie de cicatrice în lemnul ei vechi și ruinat: catedra depe care a profesat Galilei și la care suie o scăriță care pârâie din încheeturi“. Mai departe d. Petrovici descrie celelalte săli și monumentele orașului cu aceiași înțelegere și artă a condeiului.

În sumar: Versuri pe N. Davidescu; proză semnată de Victor Ion Popa, Gherghiescu Vania și Lucia Demetrius; Faptă și destîn de T. Simenschi; Școala politehnică din Timișoara de C. C. Teodorescu; scrisorile lui D. Zamfirescu către Maiorescu; Kipling de Dragoș Protopopescu și aspecte epice contemporane de Șerban Cioculescu. Cronicele — Matei I. Carageale de Al. Streinu; Ion Ghica scriitorul de Mircea Eliade; Răscoala lui Horea în arta epocii de Z. Pâcliseanu; Cronica muzicală de Radu Greceanu; Actualități culturale europene de D. I. Suchianu; Actualități italiene de Al. Marcu; Actualități franceze de Al. Vianu — substanțiale și de actualitate.

Ca înulă R. F. R. se apropie de „Mercure de France“. E bună și e ieftină, deci la îndemâna oricui.

Insemnări ieșene, anul I, No 6. În Moldova — Toscana românească — și'n lașul cultural și plin de trecut ca Florența, se pot găsi totdeauna oameni cari să poarte firul ariadnic al tradiției cărturărești spre bezna labirintică a viitorului și care să deschidă drumuri noi lângă acele părăsire de rândurile de oameni ce au trecut pe-acolo. Deaceea când o revistă pleacă cu toată zestrea ei, se găsește alta care să-i ia locul. După ce Convorbirile literare s'au strămutat la București — de ce-o fi plecat! — a răsărit „Viața Românească“, care urmând calea celei dintâi, i-a luat locul „Insemnările ieșene“. Revista aceasta bimensuală și condusă de trinitatea Topârceanu, Sadoveanu, Gr. Popa își propune — spre deosebire de publicațiile cari au precedat-o în Iași — promovarea culturii ieșene, moldovene. Și bine face. Măcar de dragul cronicarilor, a lui Creangă și a lui Eminescu.

În acest număr d. D. Găzdaru scriind despre „Un veac dela nașterea lui Hașdeu“ arată că acest poliglot și prolix extraordinar a fost primul care a dat „atenție elementului dac, autohton în limba română. Această direcție nouă a fost salutară pe vremea aceea a exagerărilor latiniste“.

Hașdeu e primul slavist român și primul care a arătat principiul științific al circulației cuvintelor. El recunoaște existența elementelor vechi germanice, cumanice și albaneze în limba noastră și acordă o deosebită însemnătate toponimiei. A fost un animator fără pereche, iar spiritul lui înzestrat c'o fantezie prodigioasă și c'o ingeniositate remarcabilă a construcțiilor l-a ajutat să abordeze atâtea domenii de activitate spirituală.

În alt articol, „Frământările corpului didactic“ d. Gr. Popa arată

cauzele pentru care corpul cărturarilor nu este pus pe picior de egalitate cu celelalte categorii de funcționari ai statului. Sunt trei :

I. „După felul cum se poartă toți cei cari au rosturi în politica țării, reiese că școala nu este considerată ca ceva important în viața statului“. De aceea poate fi sacrificată oricând.

II. „Al doilea rău de temelie din care decurg nenorocirile școlii este spiritul general care alcătuiește concepția de stat a oamenilor noștri de conducere. Acești oameni tot nu sunt convingși că în ordinea de stat și în disciplina societății, învățătura are rolul cel mai de seamă. Ei mai curând socot că ignoranța este un atribut necesar al ordinei — fiindcă se pun pe temelul ordinei impuse violent“.

III. Al treilea mare rău care bântuie corpul didactic este politicianizarea lui. Pentru acest rău sânt cu toții vinovați : și oamenii politici și profesorii.

Aceste sunt cauzele care au pus școala românească în situația cenușăresei.

M. C.

. . .

Materialul care așteaptă de luni de zile să vadă lumina tiparului ne-a silit să suprimăm în acest număr capitolul de psihologie și pedologie.

REDAȚIA

T A B L O U

de Doamnele și Domnii cari au plătit abonamentul la
revista „Preocupări Didactice“.

(URMARE)

Biblioteca Șc. Normale băeți Piatra N. 200 lei; Clement Podoleanu 200 lei; Ioan Tomulescu 200 lei; Ana Pantazopol, N. Podoleanu, Elena Pșepelinschi, Alex. Pintilie, Dr. Ioan Popescu, Const. Pântea, Const. Rusu, Ioan Rodu, Ioan Resmeriță, Ion Stroia, Vasile Scripcaru, Em. Săndulescu, Eufrosina Săvescu, Toma Simionescu, V. Solomon, Gh. Trifan, N. Ploscaru, Octav Parfenie, Const. Tica, Victor Țăranu, Maria Ungureanu, C. Vasiliu, Elena Vulovici, N. Vartalaș, D. Varvara, S. Purice, Emilia Lelescu, Nec. Tomulescu, Vasile Florea, Pr. Șerpișanu, Vasile Vasiliu, Gr. Laiu, Gh. Mancaș, D. Stoian, V. Achiriloaei, Reia S. Andronic, I. Rădescu, Gh. Popovici, M. Lungu, I. Murariu, D. Ioniță, Gh. Savinescu, M. Brașoveanu, Gh. Băhneanu, Florea Munteanu, Victor Manolescu, D. Dominte, C. Leonte, I. Ungureanu, I. Hârlea, N. Munteanu, V. Rezmeriță, Gh. Ravariu, Cristina Teodorescu, Petru Gavrițiu, V. Gavrițescu, N. Moroșanu, T. Bărlădeanu, Tatiana Radovici, Alexandru Timofte, V. Agapescu, N. Agapescu, C. Papuc, V. Ioniță, Gh. Rafail, I. Rafail, Mihai Stamate, I. Papuc, Vasile Ciurea, M. Avadanei, Ana Iosub, I. Humă și V. Hizan câte 100 lei fiecare; Siheteș Aurora 80 lei; Ioan Olaru, Ana Orghidan, Ion Purcaru, Har. Popovici, D. Trifan, Ariet Teofănescu, Valeriu Văideanu, C. Bostan, I. Lăinătic, Nat. Grosu, Gh. Idiceanu, V. Dorohonceanu, P. Drăgușanu, Zudmila Bălănescu și Conrad Apostoliu câte 50 lei fiecare; Caravasile Em. și Țifoea Em. câte 40 lei; M. Popa 30 lei; V. Sumanaru 25 lei; Gr. Olteanu, Ilie Popescu, Ion Pralea, Pârloagă N. și Ungureanu V. câte 20 lei fiecare.
